Ρωμαντισμός

ΠΡΩΤΟΤΥΠΗ ΜΕΛΕΤΗ

Γιάννης Θεοδωράκης

Ὁ Ρωμαντισμὸς ποὺ ταλαιπώρησε τὸν κόσμο ἐπὶ ἕνα περίπου αἰῶνα (ἐμφανίστηκε στὸ 18ο) γεννήθηκε μέσα σὲ μιὰ περίοδο ποὺ ὁ κόσμος τρανταζόνταν ἀπ' τὴ μεγάλη ἀστικὴ ἐπανάσταση τοῦ 1779. Θὰ πῆς τώρα Μίκη μου, ποὺ ἔβαλες ρε στὴ Γαλλικὴ ἐπανάσταση τὸ Ρωμαντισμό; Ἀλήθεια δὲ φαίνεται ξεκάθαρα καὶ δὲ φαίνεται ξεκάθαρα γιατί τότε ἀκόμα ἄρχισε νὰ γεννιέται, γιατί τότε ἀκόμα βρισκόντουσαν σὲ ἀσθμώδη κατάσταση. Ὅμως ὁ πόθος τῆς ἐλευθερίας καὶ τῆς ἰσότητας ἔσταζε τόσο πολὺ τὶς καρδιὲς τῶν ἀνθρώπων ποὺ ὁ χωρισμὸς καὶ ἡ ἔκρηξη ἄρχισε νὰ κυριεύει τοὺς καλλιτέχνες σὲ τέτοιο βαθμὸ ὥστε νὰ πάθουν ὅτι, αὐτὸ τὸ τόσο πάθος εἶναι ἕνα προμήνυμα τοῦ ρωμαντισμοῦ. Ἀναμφισβήτητα ὁ ρωμαντισμὸς ποὺ ἄρχισε νὰ γεννιέται μέσα σὲ μιὰ τέτοια κατάσταση, ἐκεῖνος ὁ Ρωμαντισμός, δὲν μοιάζει καθόλου μὲ τὴ τεχνικὴ μορφὴ ποὺ πῆρε καὶ ποὺ τὸν ξέρουμε σήμερα. Ἀναμφισβήτητα ὁ ρωμαντισμός, ἦταν τότε, ἡ τέχνη τῆς ἐπανάστασης.

Οἱ λαοὶ καὶ οἱ πνευματικοί τους ἄξιες ποὺ ζοῦσαν κάτω ἀπ' τὶς δεσποτεῖες καὶ τυραννικὲς ἡγεμονίες, μὲ τὸ Γαλλικὸ ξέσπασμα ἄρχισαν νὰ ξυπνοῦν. Οἱ πνευματικοὶ ἄνθρωποι παρακολουθοῦσαν μὲ ἐνθουσιασμὸ τὸ κίνημα καὶ δὲ σταματοῦσαν νὰ διακηρύσσουν τὶς ἀλήθειες τῆς ἐπανάστασης. Ὁ παλιὸς κόσμος ἔπρεπε νὰ κατεδαφιστεῖ, νὰ φύγει, νὰ ξεχαστεῖ ὁλότελα. Γι' αὐτὸ καὶ ἡ τέχνη τους δὲν ἔπρεπε νάχει καμμιὰ σχέση μὲ τὸ παρελθόν, μὰ νὰ μιλάει γιὰ ἕνα νέο κόσμο, ἐλεύθερο, δημοκρατικό, παραδεισένιο καὶ ἡ τέχνη τους, νὰ ἐμψυχώνει καὶ ν' ἀνοίγει τὰ μάτια τοῦ λαοῦ ("Ἤδη ὁ Διαφωτισμὸς ἀπὸ πολὺ πρίν, εἶχε

καταβάλλει μεγάλες προσπάθειες γιά νά τή
δουλειά, όμως ήταν τόσο γερός καί έπιστη-
μονικός πού τή μεγάλη μάθαι μόνος πού τήν
άγγιζε.) Βλέπουμε λοιπόν ότι ένα πάθος κυρίευε
τούς άνθρώπους· τό πάθος ένός μελλοντικού
κόσμου, ελεύθερου καί ίσου.

Όμως ή Δημοκρατία προδόθηκε. Ό Ναπο-
λέων στέφεται αύτοκράτωρ. Ό Μέττερνιχ
μέ τήν «Ιερά συμμαχία» του επιβάλλει τό νόμο
καί τή τάξη· τό νόμο καί τή τάξη τού
Μοναρχισμού πού γίνεται ποιό στυγνός καί
ποιό θρασύς άπό κάθε άλλη φορά. Μαύρη
άπαισιοδοξία απλώνεται στόν κόσμο. Λόγος
περί Δημοκρατίας, ~~[illegible]~~ ούτε πιά
νά γίνεται. Τέτοιο θέμα δέν υπάρχει.
Έτσι όλοι εκείνοι οί πνευματικοί ηγέτες πού
είχαν τόσο πάθος καί τόση αισιοδοξία γιά τήν
ελευθερία, μένουν μόνοι. ~~[illegible]~~ καί όχι μόνο
μόνοι. Η αισιοδοξία φεύγει καί πάει στό άπειρο
παίρνει τή θέση της ή απαισιοδοξία. Θά έλεγε
κανείς πώς δέν αγωνίζονται γιά νά
νικήσουν, αλλά, γιά νά πεθάνουν. Όπου
ακούν ξεσηκωμό τρέχουν μ' ένα σκοπό: Νά
πεθάνουν πάνω στίς επάλξεις τής Ελευθερίας
καί δέν σταματούν ούτε στιγμή τόν αγώνα
τους. Ό Σέλλεϋ στά 1811 αποβάλλεται απ'
τό πανεπιστήμιο τής Οξφόρδης γιατί είχε
δημοσιεύσει ένα βιβλίο μέ τίτλο «Άμυνα
τού άθεϊσμού» μέ περιεχόμενο πού στρέ-
φονταν ενάντιον «τής κρατικής καί οργα-
νωμένης Θρησκείας». Δέν μπορεί νά υπο-

φέρει τήν Αγγλική κοινωνία καί φεύγει. Γυρί-
ζει ὅταν τήν Εὐρώπη διακυβερνοῦνται τίς [illegible]-
ζει τή Δημοκρατία, καί τέλος χάνεται
σ' ἕνα ναυάγιο. Τό πάθος του γιά τήν
ἐλευθερία τόν ἔκανε νά γράφει ἀδιάκοπα
καί στό τέλος νά πεθάνει.
Ὁ Λεοπάρντι γίνεται τό ἴδιο κι αὐτός
ἕνας ἐπαναστάτης. Μία ~~[illegible]~~ ἡ ἐπανάστα-
σή του εἶναι τόσο δυνατή, ἐνῶ ἀπ' τήν ἄλλη
μεριά ἡ πολιτική κατάπτωση καί ἀσφυξία
στήν πατρίδα του, τόσο ἔντονη, πού γεμίζεται
βαθιά καί ἡ ὀδύνη του γιά τά βάσανα
τῶν ἀνθρώπων φτάνει σ' ἐκείνη τοῦ Ζαν
Ζακ Ρουσσώ σέ οὐμανισμό καί [illegible]
ν' ἀνησυχεῖται. Νά εἶναι
Ὅμως δέν ἀργεῖ καί
συνθήματα στούς λαούς καί στούς συμπα-
τριῶτες του, γράφει ἐκεῖ: «Γράφετε στή
γλῶσσα τή φωνητική, ὡς εἶναι ἀσήμαντη, περι-
φρονεῖτε τή νεκρή, ὡς εἶν' ὡραία» Πολέμησε
θρησκεῖες, προλήψεις καί μεταφυσικές ἐλπίδες.
Ὁ πεσσιμισμός του ἁρμονικός καί ἐπιθετικός
πολεμάει τό σκοτάδι κάπου κυκλώνει τόν
ἄνθρωπο καί ὑποτάσσει ἡ θρησκεία».
Ὁ Μπάιρον, ἄλλος μεγάλος ρωμαντικός
ποιητής. Ἐμπνευσμένος, μεγαλοφυής, φαντα-
σιώδης καί ἀσυγκράτητος ἐπαναστάτης, ἔρχε-
ται νά πεθάνει γιά τήν ἐλευθερία στήν Ἑλ-
λάδα.

Βλέπουμε λοιπόν ὅτι ἕνα πάθος κυριαρχεῖ
στούς ρωμαντικούς ποιητές. Τό πάθος τῆς
ἐλευθερίας, τό πάθος γιά τό ἀνθρώπινο βά-
σανο.

Μέ τό καιρό ὅμως, παρατηρήθηκε αὐτό τό
πάθος ἤ θέλησαν νά τοῦ δώσουν διεξόδους
γιά νάναι πιό ἐλαφριοί. Δηλ. θέλησαν
νά μοιράσουν αὐτό τό συγκεντρωμένο πάθος
(τό ἄν γίνηκε συνειδητά ἤ ὄχι αὐτό δέν
μᾶς ἐνδιαφέρει) καί σ' ἄλλα γύρω πράγμα-
τα ἤ ἄλλες ἀξίες. Ἔτσι ~~[illegible]~~ οἱ μεταγενέ-
στεροι ἄρχισαν νά ἀγαποῦν σιγά, σιγά,
τό καθετί γύρω τους μέ πάθος. Ἔτσι
παύουν μέ τό καιρό ~~νά~~ εἶναι οἱ κοινωνικοί
ἐπαναστάτες πού θέλουν νά λυτρώσουν
τόν ἄνθρωπο ἀπ' τή τυραννία καί γίνον-
ται ἐπαναστάτες - ἔφηβοι. Ὁ καθένας μιλάει
μέ τό δικό του τρόπο νά ἐκφράσει τόν
ἑαυτό του. Ἐπαναστατοῦν μέ τό καθετί γύρω
τους. ~~[illegible]~~ Γίνονται ἐκκεντρικοί [illegible]-
κίδες» σέ ἀσήμαντα πράγματα βρίσκουν
μεγάλες ἀξίες - πολλές φορές ἀνύπαρκτες -
ἐνῶ ἄλλα σημαντικώτερα τά περιφρονοῦν,
«οἱ βρίσκονται καλό δέν τοῦ δίνουν σημασία ἤ
τό ἀντιλέγουν παθητικά σέ ἀδιαφορία [illegible]
[illegible], ὅτι «κακῶς κείμενον» τό πολεμοῦν [illegible]
ται δέ κάτι χειρότερο. Ὁ Ρωμαντισμός
παύει πιά νά εἶναι ὁ ἐρμηνευτής τῆς ἐξωτερίκ[ευσης]
καί γίνεται ὁ ὑμνητής τοῦ πάθους, ὁ ἐρμηνευτής
κάθε ἀκρωτηριασμένου πάθους! Οἱ ρωμαντικοί
δέν θέλουν πιά νά μιμοῦνται τή φύση, θέλουν
τή τέχνη γιά νά δημιουργοῦν κάποιο καλλιτε-
χνικό νόημα» καί τήν «ὑψηλή ἀξία τῆς
ἐπαναστάσεως»! Ὁ κόσμος πού ἐκφράζονται οἱ ρωμαντικοί
ὁ ρωμαντικός [illegible] ὁ κόσμος τῆς ἐξωτερικῆς καί

τῆς ἱστορίας γίνεται γιά τούς νεώτερους ἕνας ἄλλος κόσμος πού βρίσκεται πίσω ἀπ' τά ὁρατά ὄντα.

Ὁ Μπετόβεν, ὁ ρωμαντικός μέ τή ἔξοχη δύναμη, ὁ ἐπαναστάτης πού εἶχε ποιά [illegible] ζητοῦσε καί ποιό κόσμο ἤθελε νά χαρίσει στούς ἀνθρώπους, ὁ μεγάλος, ὁ μέγας Μπετόβεν βρέθηκε σάν ρωμαντικό παιδί στόν νεώτατο, ἀνεύδιο καί ἄρρωστο παιδί τόν Σούμαν! Ὁ Μεγάλος Σέλεϋ παιδί τόν Μποντλαίρ, σ' αὐτόν τόν τελευταίο βλέπουμε τό ἀποκορύφωμα τῆς κατάντιας τοῦ Ρωμαντισμοῦ. Βέβαια τό ἔργο του εἶναι σημαντικό ἀλλά στή λύση τοῦ μένει πάντα, ὅπως ἄλλωστε καί τό ἔργο τοῦ Σούμαν, ἡ [illegible] τοῦ πιό ταραγμένου, τοῦ πιό θολοῦ καί νοσηροῦ ρωμαντισμοῦ.

Αὐτό ἔμελλε νά ναι τό τέλος τοῦ Ρωμαντισμοῦ πού ξεκίνησε τόσο ἡρωϊκά. Τοῦ ἔμελλε νά καταντήσει ἕνα εἶδος [illegible], ἕνα εἶδος θρησκείας μέ μάταιο πάθος ἀρρώστια καί συγκεχυμένες ἀτομιστικο-[illegible] ἐπιδιώξεις καί ἄστατα [illegible] ἰδανικά.

[illegible signature]

Βραβεῖο ΖΤΑΝΩΦ

Κλασσική καί ρομαντική μουσική

«Κλασσικός» εἶναι, γενικά, μιά λέξη μέ δύο σημασίες πού, συχνά, ταυτίζονται [illegible]. Μέ τήν πρώτη σημασία της ἐννοοῦμε μιά μορφή καλλιτεχνικῆς δημιουργίας πού τό περιεχόμενό της καί ἡ ἔκφραση ἰσορροποῦν ἀπόλυτα, ἔτσι πού νά μποροῦμε νά ποῦμε πώς ὁ τρόπος τῆς ἐκδηλώσεως ἀποτελεῖ ἕνα εἶδος κανόνα. Ὅπως εἶναι γνωστό, ὁ ὅρος καθιερώθηκε ἀπό τούς θαυμαστές τῆς ἑλληνικῆς τέχνης τῆς ἀρχαιότητας πού τούς εἶχε καταπλήξει ἡ τελειότητά της. Γι' αὐτό καί συχνά δίνεται στή λέξη καί ἡ σημασία τοῦ ὡραίου, ἐκείνου πού εἶναι σύμφωνο μέ τό ἀρχαῖο ἰδεῶδες. Ἡ δεύτερη σημασία ἔχει τήν ἔννοια τοῦ ὑποδειγματικοῦ, τοῦ τέλειου, ἐκείνου πού τό ἔχουν παραδεχθῆ ἀσυζητητί οἱ ἄνθρωποι ὅλων τῶν ἐποχῶν.

Κλασσική μουσική ἐπικράτησε νά λέγεται ἡ μουσική πού εἶναι αὐστηρά ὑποταγμένη στούς κανόνες τῆς ἀρχιτεκτονικῆς τοῦ τύπου της, ὅταν οἱ ἔννοιες πού ἐκφράζει βρίσκονται σέ ἀπόλυτη ἀναλογία μέ τήν αὐστηρότητα τῶν κανόνων τῆς ἐξωτερικῆς της μορφῆς (γιατί, ὅταν ἡ ἰσορροπία αὐτή μεταξύ τῶν δύο παραγόντων, τρόπου ἐκφράσεως καί περιεχομένου, λείψη καί ἡ σύνθεση δέν ἔχει νά ἐπιδείξη παρά μονάχα τεχνική δεξιότητα, χρησιμοποιοῦμε τόν ὅρο «κλασσικιστική» ἤ «ἀκαδημαϊκή».)

Τό «ρομαντικό» στή μουσική καί γενικά στήν τέχνη εἶναι τό ἀντίθετο, σάν αἰσθητική κατη-

ροπία, τοῦ κλασσικοῦ, γιατί ἐνῶ, ὅπως εἴδαμε, ἡ κλασσική τέχνη προσπαθεῖ καί πετυχαίνει νά ἐναρμονίσῃ καί νά ἰσορροπήσῃ τή μορφή μέ τό περιεχόμενο, ὁ ρωμαντισμός χαλάει αὐτήν τήν ἰσορροπία, ξεφεύγει ἀπ' τήν ἁπλότητα καί γυρεύει τό ἀπρόοπτο, τό πολύπλοκο, τό σύνθετο πού ταράζει καί περιπλέκει τήν ἁρμονία. Ἡ ρωμαντική μουσική, σπάζοντας τή φόρμα, χαρακτηρίζεται ἀπό ἀσυγκράτητα συναισθηματικά ξεσπάσματα καί ξεχειλίζει ἀπό εὐαισθησία, φαντασία καί πάθος πού, κατά τούς ρωμαντικούς, εἶναι πηγές δημιουργίας τό ἴδιο σπουδαῖες μέ τίς κλασσικές.—

Γιῶργος Στ. Γιανναρῆς
α' ἔτος Σκηνοθετῶν

Ρωμαντισμός

Κάθε ἐποχή ἔχει νά ἐπιδείξη τίς πνευματικές της ἀνησυχίες. Ἀνάλογα μέ τά γεγονότα πού πλέκουν τό ὑφάδι στόν ἀργαλειό τῆς ἱστορίας, προβάλλονται μέ περισσότερη ἤ λιγότερη ἔνταση, γεγονότα, κατακτήσεις, μεταρρυθμιστικά κινήματα, καί πνευματικοί προσανατολισμοί. Καί ἐάν μέν εἶναι φορεῖς νέων ἰδεῶν, εἶναι γεννήματα πνευματικῆς ῥώμης καί ὑγείας, στέκουν καί κατευθύνουν τίς τέχνες, κάθε μορφῆς. Εἰσχωροῦν σέ κάθε ποιητική ἐκδήλωση. Ἐπηρεάζουν τή μουσική, τῆς δίνουν νέες κατευθύνσεις, τῆς ἀνοίγουν νέα πλάτια, νέους ὁρίζοντες.

Μπαίνουν στήν ποίηση, ποτίζουν κάθε της ἴνα, τή γεμίζουν μ' ἕνα ὑγρό νέες ἰδέες, νέα συναισθήματα, νέα τεχνοτροπία, καί τή ἀνεβάζουν ἤ τήν χαντακώνουν.

Γέννημα μιᾶς κοσμογονικῆς ἐποχῆς, μιᾶς ἐποχῆς πού βρῆκε ἡ δύναμη νά σπάση τά δεσμά πού τήν ἀλυσσόδεναν πάνω στόν ἄχαρο βράχο τοῦ διαφωτισμοῦ καί τοῦ κλασσικισμοῦ, εἶναι ὁ Ρωμαντισμός. Παιδί τοῦ 18ου αἰώνα (τέλη) ~~καί~~ μά περισσότερο τοῦ 19ου αἰώνα, ξέσπασε σάν ἕνας ὁρμητικός χείμαρρος, παίρνοντας στό διάβα του κάθε ἀπομεινάρι ἀπό τό παρελθόν.

II

Χύθηκε ὁρμητικά καί πότισε μέ μιά δυναμική ἐπαναστατικότητα κάθε ἐκδήλωση Τέχνης. Γίνεται ὁ καταλυτής, ὁ δημιουργός, ὁ ἀναγεννητής. σπάζει κάθε ζωής καλούπι. Φτιάχνει δικά του, ἁπλόχωρα, παρθένα, ἄλσα, κάθε ζωής, κάθε μορφής.

Κι ἔρχεται ὁ Ρωμαντισμός σάν βασιλιάς, νά βασιλέψει χρόνια καί χρόνια. Ρωμαντισμός!!...

Μ᾿ αὐτόν συνδέουν τ᾿ ὄνομά τους, διασημότητες, βάρδοι, καινοτόμοι. Τεχνίτες τοῦ λόγου, τεχνίτες τοῦ πενταγράμμου, τεχνίτες τῆς σκηνῆς, τεχνίτες τῆς σμίλης καί τοῦ χρωστήρα.

Καί μένει, καί θά μένει σάν ἕνα κίνημα ἀπό τά πιό γιγάντια, τά πιό ἐπαναστατικά, πού γνώρισε ὁ ἄνθρωπος στό διάβα τῶν αἰώνων, μέ τά πλεονεκτήματα καί τά μειονεκτήματα πού εἶχαν πάντα ἀπό γεννησιμιοῦ τους, τέτοια κινήματα, τέτοιες κοσμογονίες.

(7) Ε. Γαζαλού – Ανάγνωση στις εκπομπές για τους Ρομαντικούς

Σούμπερτ. (Franz Peter Schubert) Γεννήθηκε στην Αυστρία στο (Λίχτενταλ) το 1797 και πέθανε στη Βιέννη (1828). Στην τόσο σύντομη ζωή του (τριάντα ένα μόλις χρόνια) δημιούργησε έργο που του εξασφάλισε την αθανασία, και τον τοποθέτησε ~~[illegible]~~ των κορυφαίων του ρομαντισμού.

Γιος δασκάλου, έγινε σε ηλικία 11 χρόνων μέλος ~~στου~~ χορού του αυτοκρατορικού παρεκκλησίου της Βιέννης και διδάχτηκε σύνθεση από τον Ρούτσιτσκα και τον Σαλιέρι. Παρακολούθησε το επάγγελμα του δασκάλου – αφού ένα ~~[illegible]~~ διάστημα από το 1814 ως το 1817 βοηθούσε τον πατέρα του στο σχολείο του – δίδοντας [illegible] στη σύνθεση, που τον απασχολούσε από τα παιδικά χρόνια, αφού τη φαντασία για πιάνο την έγραψε στα 1810.

Ο ντροπαλός και μελαγχολικός χαρακτήρας του δεν τον έσπρωχνε στη ζωή του θορύβου και της λαμπερής κοινωνίας. Το μέρος του έργου του που κατέκτησε τον κόσμο γρήγορα, δεν του χάρισε ούτε αναγνώριση, ούτε θρίαμβο, όσο ζούσε. Και αυτά είναι τα τραγούδια του, τα Lieder του. Πάνω σε στίχους μεγάλων ποιητών, που ξέρανε όμως να χαρίζουν και απλά έργα σφραγισμένα με αγάπη, ο Σούμπερτ έγραψε μουσική απόλυτα σύμφωνη με τα λόγια, δροσερή, μελωδική, ~~και~~ πρώτη στις μουσικές φράσεις του αιώνα, το πιο τέλειο μέσο για τη δημιουργία της ατμόσφαιρας και τη ~~[illegible]~~ συνοδεία της φωνής που θα παίζει το δάσος, το ποταμό, το σοκάκι, τον αγέρα – ή το φεγγαρένιο [illegible], την ανοιξιάτικη, τον δρόμο. Τον Γκαίτε, τον Σίλλερ, το Ούλαντ, τον Χάινε και άλλους τους ένωσε ο συνθέτης Σούμπερτ, σαν ένας άφθαστος ποιητής. Από τα 603 τραγούδια του, αναφέρουμε

τα κυκλικά «Η ωραία Μυλωνού» και «Χειμωνιάτικο ταξίδι», το τραγούδι της Μαργαρίτας στο ροδάνι, τον Erlenkönig (Βασιλιάς των Ξωτικών; Αρχοντάρακας;) την «Πέστροφα», τη «Σερενάτα», «Το χαιρετισμό», «Ο Βασιλιάς της Θούλης» το «Κόρη και Χάρος», ο δημοφιλέστερος τόνος δέσποινας, πέθανε φθισικός.

Απ' τις οχτώ συμφωνίες του ξεχωρίζει η τελευταία (η μεγάλη) όσο και η σε σι μινόρε.

Απ' τα θεατρικά του μελοδράματα μόνον ένα δόθηκε στο θέατρο: «Η μαγική άρπα».

Ξεχωριστή θέση στη μουσική κατέχουν ακόμη τα κουαρτέτα, ένα κουιντέτο για έγχορδα, μελωδίες για χορωδία, εμπνευσμένοι χοροί, λειτουργίες κλπ. Στα 1897 εκδόθηκαν τα άπαντα του Σ. σε 40 τόμους (Εκδ. Μπράιτκοπφ).

Τα Lieder έχουν ιδιαίτερο ύφος που χαρακτηρίζει το απαλό, και γι' αυτό οι καλλιτέχνες που ξεχώρισαν στην ερμηνεία τους, όπως η Ελιζαμπέτ Σούμαν, ~~και~~ Λόττε Λέμαν κ.λπ.

Σούμαν (Robert Schumann) γεννήθηκε στο Τσβίκαου της Σαξονίας και πέθανε σε φρενοκομείο κοντά στη Βόννη. (1810-1856) Ο πατέρας του, βιβλιοπώλης και εκδότης, φίλος των γραμμάτων και της τέχνης, τον βοήθησε στις φιλολογικές και μουσικές σπουδές του και στα ταξίδια που απόλαυσαν το πνεύμα του (Γερμανία, Ιταλία, Ελβετία). Εγκαταστάθηκε στη Λειψία, σπουδάζοντας πιάνο με τον καθηγητή Βηκ, και αναδείχτηκε σε βιρτουόζο. Πάθημα του δεξιού του χεριού, τον εμπόδισε ν' ακολουθήσει το στάδιο του βιρτουόζου και να επιδοθεί στη σύνθεση. Παντρεύτηκε την κόρη του δασκάλου του την Κλάρα Βηκ, εξαιρετική πιανίστρια, τη συνόδευε σε καλλιτεχνικές περιοδείες

και ο ίδιος διορίστηκε καθηγητής στο Κονσερβατουάρ της Λειψίας κι έγινε διευθυντής Μουσικής στο Ντύσσελντορφ. Μα τρελάθηκε στα 1854 και αφού ρίχτηκε κι έπεσε στο Ρήνο. Τον έσωσαν, και τελείωσε σε φρενοκομείο, πέθανε ύστερα από δύο χρόνια.

Ζώντας στη Λειψία που με την άφιξη του Μέντελσον στα 1835 γίνεται το πιο σημαντικό μουσικό κέντρο της Γερμανίας, δοκίμασε βαθιά την επίδραση του Μέντελσον και τα πιο πολλά του έργα τα δημιούργησε μεταξύ του 1836 και 1840. Με το «Νέο μουσικό περιοδικό» που ίδρυσε υποστήριξε το ρομαντισμό.

Τις δημιουργίες του Σούμαν τις χαρακτηρίζει πλούσια φαντασία, πάθος, νοσταλγία και ονειροπόληση. Είναι ένας ρομαντικός που γι' αυτό, πολλά δεν έχει αξία ίση με το αίσθημα. Το πιάνο, κυριαρχεί στο έργο του όπως και στο έργο του Σούμπερτ. Και καθώς ο Σούμπερτ, έτσι και ο Σούμαν διακρίθηκε στο είδος του Lied (τραγούδια του Σούμπερτ κ.ά.)

Έργα: Τέσσερις συμφωνίες, ουβερτούρες για κονσέρτο, συμφωνικά κομμάτια (μουσική για το Φάουστ του Γκαίτε και τον Μάνφρεντ του Μπάυρον), έργα "μουσικής δωματίου", άφθονα έργα για πιάνο - πολλά έχουν με βάση το χορό, (Καρναβάλι, Παπιγιόν, Παιδικές σκηνές, Σονάτες, Κομμάτια, συμφωνικές σπουδές, Ουμορέσκα, Νοβελέτες κ.τ.λ.) τα γνωστά τραγούδια σε στίχους του Χάινε και του Άιχεντορφ (Frauenliebe und Frauenleben: Έρωτας και ζωή μιας γυναίκας) και Έρωτας του ποιητή (Dichterliebe.) Το κονσέρτο του σε λα ελ. θεωρείται μοναδικό σε μεγαλείο (πιάνο και ορχήστρα)

Η γυναίκα του, μετά το θάνατό του εργάστηκε για της απόδοσης των έργων του σε [illegible] και συγχρόνως για να ζήσει τα οκτώ παιδιά τους έδινε μαθήματα διδασκαλίας πιάνου και περιοδείες που έπαιζε από πολλά έργα του Σούμαν.

18/12/53 — Ἐργασία, Δημ. Καρκαλη.

Κλασσικισμός – Ρομαντισμός – Α΄ Σκηνοθέτης

Μεταξύ Κλασσικισμοῦ καί Ρομαντισμοῦ, ὑπάρχει χωρίς ἀμφιβολία, τεράστια διαφορά.
Ὁ μέν κλασσικισμός βασίζεται κυρίως, στήν Λογική, ἐνῷ ὁ Ρομαντισμός, στό ξέσπασμα τῆς ἀχαλίνωτης φαντασίας τοῦ καλλιτέχνη...
Κάθε κλασσικό δημιούργημα, ἔχει σάν βάθρο τίς 3 κεντρικές ἰδέες, σέ ἀντίθεση μέ τόν Ρομαντισμό, πού ἔχει γιά βάθρο τίς συνεχεῖς καί ἐναλλασσόμενες ἰδέες...
Ἀρκετοί κριτικοί τῶν Καλῶν Τεχνῶν, ὑποστηρίζουν, ὅτι ὁ Κλασσικισμός ἔχει πιό στέρεες καί σταθερές βάσεις, ἀπό τόν Ρομαντισμό, καί δέν μπορεῖ εὔκολα... νά κλονίση τήν ἀθανασία τῶν Κλασσικῶν δημιουργιῶν.
Προσωπικά, ἔχω τήν ἴδια γνώμη.
Ἄλλωστε, τό καλύτερο κριτήριο ὁ Χρόνος, μᾶς ἔχει διδάξει πώς κάθε, τι τό κλασσικό, παραμένει παντοτινό, αἰώνιο!
Καί σάν παράδειγμα, φέρνω στήν Λογοτεχνία τόν κορυφαῖο Ὅμηρο... πού τά θεϊκά ἔπη θά σβύσουν, μόνο σάν σβύση ὁ κόσμος μας!...
Κάθε κλασσική δημιουργία, εἶναι ἀλάνθαστη, καί βασίζει σύμφωνα μέ ἀμετάβλητους κανόνες...
Τό ἴδιο ἰσχύει, γιά κάθε μορφή Τέχνης, καί ἀκόμη ἀπό τήν νεώτερη μουσική, νά φέρω τό παράδειγμα τῆς περίφημης – Comparcita – πού ξεπέρασε ἀρκετά, τά κλασσικά μουσικά δη-

μισοτεργίες των αθηναϊκών κρασοπικών δημιουργών, για
νά υποστηρίξω, πώς θά παραμείνη αθάνατη,
σε αντίθεση με τις εξωγρωνικές δημιουργίες ... των
τελευταίων χρόνων, πού σβύνουν σά χάνονται.
Κάτι Σάμπες... και κάτι Ράμπες... και κάτι
παρόμοια είδη με τα ρομαντικά προϊόντα
[illegible] γονιού.
Ο Κρασοπωλισμός βασίζεται σε αληθινά παραδείγματα,
πού και δίνουν και δυναμώνουν τη παραμένει
αιώνιοι, ενώ ο Ρομαντισμός, σε αχαλίνωτη
φαντασιώσεις, ως έτσι και τη ζεστόν επιφανεια-
κή, πού καταδικάζονται στην αφάνεια...

Καρκάζης
Δημ. Καρκάζης
Α' Δημοτικόν

Γιώργος. Παπακυριάκης. 10

Α΄ Εκπονητών

Διαφορά της Κλασσικής σχολής από τον Ρωμαντισμό

Σάν κίνημα ο ρωμαντισμός: Οι άνθρωποι ανακαλύπτωντας τούς άρχαίους, προσπάθησαν νά τούς μιμηθούν. Άσχετα μέ τό άν τό πέτυχαν ή όχι ή τάση τους αὐτή (σ' όλες τίς εκδηλώσεις τού πνεύματος) ήταν ανεδαφική γιατί δέν δεσποζότανε από τά ίδια κίνητρα καί δέν είχε τήν ίδια θεώρηση τῶν πραγμάτων πού τή συγκινούσαν. Επομένως ή τάση αὐτή ήταν μία μίμηση αποτυχημένη κατά κάποιο τρόπο, κι' είχε συγγένειες εξωτερικές μόνο μέ τόν αρχαίο κλασσικισμό. Ήταν κάτι πού αντί ~~να απο~~λυτρώνει τόν άνθρωπο καί νά τόν εξυψώνει τόν περιόριζε καί τόν εμπόδιζε νά εκφραστεί ολοκληρωτικά.

Για τόν τομέα τής μουσικής δέν μπορούμε νά πούμε πώς οί κλασσικοί μιμήθηκαν τούς άρχαίους γιατί μιά τέτοια άποψη θά ήταν τό λιγώτερο αφελής. Ή μουσική είναι πολύ νέα σάν αὐτόνομη τέχνη. Υπήρξε βέβαια κι' από πρώτα χωρός καί ρυθμός σάν εξωτερικά στοιχεία, όμως αὐτά ήταν μόνο στοιχεία.

Για τό λόγο αὐτό αλλού βρίσκεται ή διαφορά όσον αφορά τή μουσική.

Όταν οί άνθρωποι ανεκάλυψαν τόν πνευματικό εαυτό τους ξαφνιάστηκαν μέ τόν πλούτο του. Βάλθηκαν λοιπόν νά τόν εκφράσουν κι' αὐτή τους ή τάση ήταν μία ψυχολογική αντίδραση στό Χριστιανισμό πού τούς έκανε στείρους πνευματικά καί τούς ώθούσε στήν σχηματοποίηση καί σάν καλλιτέχνες καί σάν ανθρώπους.

Στή Μουσική: Νομίζω πώς θά ήταν παρακινδυνευμένη ή άποψη ότι: ή μουσική απ' τήν ύφή της είναι ρωμαντική. Ακόμη ότι ή διαφορά απ' τή μιά σχολή στήν άλλη είναι ζήτημα αισθητικής φόρμουλας (συνειδητής ή αὐθόρμητης). Ωστόσο όσο κι' άν δέν αντέχει αὐτή ή άποψη σέ μιά κριτική γερή, πρέπει νά τής αναγνωρίσουμε ορθότητα στό εξής σημείο: ρωμαντική σάν αίσθηση καί σάν σύλληψη ναί, όχι όμως καί κανόνας ή μέτρο κοινό καί προσιτό σ' όλους. Η συγκίνηση μπορεί νάχει κοινά αίτια όμως αλλιώς εκδηλώνεται κι' αποδίδεται περνώντας από κόσκινα σοβαρότερο τών οποίων είναι τό νοητικό ~~πού~~ ποιότητα τού οποίου πάλι εξαρτάται από τό εποικοδομητικό του στοιχείο καί τό ήθικό.

Συμπέρασμα: ή μουσική (σάν όλες τίς τέχνες) δέν είναι ζήτημα μανιέρας μόνο.

Ακόμη: ή μουσική δικαιωμένη βαθμολογικά σάν ρωμαντική δέν είναι κάτι ~~τί~~ ~~πού~~ ~~είναι~~ ρωμαντικό λόγω κληρονομικών καταβολών. Έτσι άν λέμε ότι ό Μότσαρτ είναι κλασσικός δέν εννοούμε ότι είναι περιορισμένος μολονότι οί μεταπτώσεις του είναι ξαφνιάσματα χαριτωμένα καί απαλά. Ό Μότσαρτ δίνει μέ τήν αφάνταστα πλούσια έμπνευσή του ένα τόνο πού μάς προετοιμάζει κατά κάποιο τρόπο τόν Μπετόβεν, καί δέν πειθαρχεί στήν δοσμένη γαλλική καί ιταλική παράδοση. Αντίθετα τήν ξεπερνάει συνδυάζοντας τή θεατρική εκτέλεση μέ τή συμφωνία. Η σονάτα όμως στό Μότσαρτ είναι κλασσικά τέλεια καί ξεπερνιέται δημιουργικά απ' τόν Μπετόβεν.

Φτάνωντας στούς καθαυτό Ρωμαντικούς, κι' αρχίζοντας απ' τόν Σούμπερτ, βρισκόμαστε σ' ένα αλλιώτικο κλίμα. Εδώ ξυπάρχουν κλασσικά μοτίβα ακόμη, όμως ό ρωμαντισμός εδώ μάς αποδείχνει τή φύση του: Αφέλεια καί αισθηματικό δράμα πού φτάνει στό πάθος καί γίνεται θρήνος. Μέ τόν Σούμαν αγγίζωντας έτσι τά όρια τού τραγικού. Κι' αὐτό δέν είναι λίγο. Γιατί αὐτό έγγιζει πιά καί τόν μουσικά ακατέργαστο

Παπακύρ

Ειρήνη Μ. Γαλανού - 11

Παρασκευή - 18/12/57 -

Λίγες σημειώσεις για το ρομαντισμό στη μουσική

Εκείνο που χαρακτηρίζει το ρομαντισμό στην Τέχνη γενικά, είναι η υπεροχή του συναισθηματικού στοιχείου και της φαντασίας απέναντι στην τελεσμένη λογική. Με άλλα λόγια ο ρομαντισμός, χαρακτηρίζοντας τα κλασικά πρότυπα και τους κανόνες, προσδοκά την προσωπικότητα του καλλιτέχνη (αδιάφορο ύπαρχο όταν στη λογοτεχνία π.χ., αφομοιώνει για προσωπικότητα μιά αξία και ο ζέθρο όταν αφομοιώνεται για μεγαλειότητες που βάζουν σφραγίδα της Τέχνης να κάνουν γνωστό στον κόσμο τον ασήμαντο μικρό εαυτό τους)

Ο Ρουσσώ, η Κυρία Σταέλ, ο Σατωβριάν, στάθηκαν οι πρόδρομοι του ρομαντισμού στη λογοτεχνία της Γαλλίας, όπου η επίδραση του Ουάλτερ Σκοτ, του Μπάϊρον, του Σαίλεϋ, του Σίλλερ, του Γκαίτε, των θρύλων της Ισπανίας, κλπ κινούσε τα πάντα, αφομοιώνοντας μιά ατμόσφαιρα γεμάτη πάθος, ρεμβη και ενθουσιασμό αναγκάζοντας στους συναισθηματικούς ανθρώπους κουρασμένους από τη μεγάλη αποστροφή της αρχαίας τέχνης. (Λαμαρτίνος, Ουγκώ, Βενύ, Σταντάλ, Μυσσέ, Γεωργία Σάνδη, Ντουμάς κ.λ.π. XIX αιώνας.)

Στον τομέα της μουσικής η μετάβαση από τον κλασικισμό στο ρομαντισμό δεν ~~ήρθε~~ είχε αφορμή την ίδια αιτία γιατί οι κλα-

του XVII αιώνα (Μπαχ, ~~Χάυντν~~ Χαίντελ [illegible])
σπουδαίοι ήτανε μεγάλοι, μ' όλη τη σφραγίδα της γνησιότητας, αληθινοί μουσικοί, ήτανε από την γαλήνη σοβαρότητα και ολοκληρωμένη έννοια του κλασικού, οι μουσικοί, μιλώντας όπως ορίζουν, κλείναν μέσα στην ίδια τους τη ζωή και την ψυχή, ~~[illegible]~~ σφραγίζοντας τη δημιουργία τους μια νέα ανθρώπινη φωνή.

Αν όμως [illegible] κάποια [illegible] ήτανε από την [illegible] της [illegible] μουσικής και της [illegible] μουσικής που είχε κατακτήσει [illegible], μια [illegible] [illegible] είχε την [illegible].

Αν οι [illegible] φόρμες της μουσικής, [illegible], η σονάτα, [illegible], το κονσέρτο, [illegible] τους ρομαντικούς, [illegible] [illegible] [illegible] με την [illegible] του [illegible], είναι η παραγραφή [illegible] την [illegible] τους στην [illegible] που [illegible] [illegible] τους μια [illegible] της ανθρώπινης ψυχής (έρωτας, πόνος, [illegible], [illegible]) ή το μεγαλείο και τη χάρη [illegible] του [illegible], ή [illegible] ενός [illegible] [illegible] στη [illegible] τους με [illegible] από την [illegible] της παραγραφής του [illegible] από το [illegible] [illegible].

Το [illegible] της μελωδίας [illegible] στην [illegible] γραφή του έργου του Μότσαρτ του οποίου η „Φαντασία σε ντο ελάσσον„ για πιάνο [illegible] σαν [illegible] των ρομαντικών. Και

όμως ὁ Μότσαρτ σφραγίζει καί στήν [illegible] γραμμή του [illegible] γιά τήν [illegible] τήρηση του ύ φ ο υ ς καθώς που καταγράφει τά έργα του.

Γεννήθηκε στό Σάλτσμπουργκ (1756–1791) παιδί-θαύμα όπως τον είπαν, φάνηκε στό μουσικό στερέωμα σέ ηλικία έξι χρονών γιατί ὁ πατέρας του τον έσυρε σέ περιοδεία στή Βιέννη, στή [illegible] στό Παρίσι. Τά πρώτα του έργα „σονάτες γιά βιολί„ εκδόθηκαν στό Παρίσι. Θριαμβευτική [illegible] του παιδιού, γύρισε στό σπίτι. Η ζωή του [illegible] ήταν ένας ατέλειωτος αγώνας μιά [illegible] περιοδεία στά μεγάλα μουσικά κέντρα, πού άλλοτε τον χαιρετούσαν καί άλλοτε τον [illegible], όπως και οι π ρ ο σ τ ά τ ε ς του πού κατά τήν ίδια συνήθεια, γέμιζαν τά [illegible] τους μέ τήν παρουσία ενός μεγαλοφυούς, μά [illegible] βασανισμένου από [illegible] ανάγκες καλλιτέχνη. Πέθανε νέος, [illegible], φτωχός, [illegible] καί [illegible] στό [illegible] [illegible] του μέ τήν Κονστάντσε Βέμπερ, γυναίκα [illegible].

Καί όμως — [illegible] στό χαρούμενο, [illegible] καί [illegible] από τίς [illegible] του. [illegible] [illegible] [illegible] καί [illegible] [illegible] — [illegible] ήταν ἡ [illegible] του [illegible] τον [illegible] σέ [illegible] [illegible] της μουσικής [illegible] [illegible]. Οι όπερες του „Μιθριδάτης„ „[illegible]„ [illegible] „Γάμοι του Φίγκαρο„ „Ντόν Ζουάν„ „Μαγεμένος αυλός„ [illegible] [illegible] [illegible] μέ [illegible] ~~[illegible]~~ [illegible] καί [illegible] μα.

Ὁ Μπετόβεν (Ludwig van Beethoven) γεννήθηκε στή Βόννη τῆς Γερμανίας (1770-1827). Τό κύριο χαρακτηριστικό τοῦ ἔργου του εἶναι ἡ ἄμεση ἀπόδοση τοῦ αἰσθήματος καί ὄχι ἡ προγραμματική μουσική, πού χαρακτηρίζει πρόσωπα, πράγματα καί πράξεις. Εἶναι ὁ μουσικός γίγαντας, πού χωρίς τήν ὕπαρξή του, δέν ξέρουμε ποιά θά ἦταν ἡ κατάσταση τῆς μουσικῆς.

Φτωχός ἀοιδός τοῦ χοροῦ τῆς [illegible] [illegible] νωρίς τό θαυμασμό ἀπό τά παιδικά του χρόνια σάν [illegible] τοῦ [illegible] [illegible]. [illegible] τοῦ [illegible] σέ ἡλικία 14 ἐτῶν [illegible] ὀργανίστα καί τό 1787 τόν ἔστειλε στή Βιέννη [illegible] μαθητή τοῦ Μότσαρτ. [illegible], [illegible] τοῦ τῆς [illegible], ἦρθε [illegible] [illegible]. Στή Βιέννη βρῆκε ὁ Μπετ. τήν προστασία ἀριστοκρατῶν, διακρίθηκε σάν [illegible] [illegible] ἀπό τά πρῶτα χρόνια, καί [illegible] τά πρῶτα του [illegible] καί σονάτες. Ἡ πάθηση τῶν αὐτιῶν του πού ἄρχισε τό 1798 τόν ἀνάγκασε νά πάψει νά παρουσιάζεται ὡς [illegible]. Ἡ [illegible] στό [illegible], [illegible] ἀπό τή φοβερή ἀναπηρία του πού φαίνεται ἀπό τήν ἀρχή ἤδη τοῦ ἔργου του στήν [illegible], ἀλλά καί στήν οἰκογενειακή του ζωή, ἀφοῦ [illegible] τοῦ ἀνιψιοῦ ~~[illegible]~~ μέ ἄλλα [illegible], γεμάτα [illegible] καί μοναξιά (ἀποτελέσματα τῆς [illegible] [illegible] τόν [illegible] ἡ [illegible] καί [illegible] τῆς [illegible]) ὁ Μπετ. ἐδημιούργησε ἕνα ἔργο πού [illegible] ἀπό τήν [illegible]

τῆς φύσης καί ἐπαφή μέ τό Θεό.
Στά πρῶτα του ἔργα εἶναι φανερή ἡ ἐπίδρασ-
ση τοῦ Χάϋντν καί τοῦ Μότσαρτ - ἔπειτα τό
καθε τι, παρουσιάζει ἐκεῖνο τήν ἰδέα του προ-
σωπικότητα. Η μορφή τῆς Συμφωνίας του γίνε-
ται πλατειά, τό μενουέττο ἀντικαθίσταται
ἀπό τό σκέρτσο, πού τό χιοῦμορ του, εἶναι
συχνά γεμάτο πίκρα. Τό φινάλε του σέ ἀρχι-
κά ἔχει μορφή ροντό, γίνεται τό σημαντικώ-
τερο μέρος τῆς συνθέσεως (Συμφωνία σέ ντο ἤ
καί Ἐνάτη). Οἱ σονάτες του γιά πιάνο, οἱ σονά-
τες σάν Κρόυτσερ γιά βιολί καί πιάνο, θεωροῦνται
ἀσύγκριτα ἀριστουργήματα τῆς μουσικῆς.
~~[illegible]~~
~~[illegible]~~ Ἀπό τίς ἐννέα Συμφωνίες του γνωστότερες
σημαντικότερη εἶναι ἡ «Ἡρωική», (μέ τό περίφημο πένθιμο ἐμβατήριο) ἡ
«Ποιμενική», καί ἡ ἀριστουργηματική «Ἐνάτη», πού συμβολί-
ζει τήν ἰδέα του τῆς ζωῆς, μέ τό δράμα, καί τήν
καταφυγή στήν ἰδανική Χαρά. Ἡ χορωδία τραγου-
δάει τόν ὕμνο τοῦ Σίλλερ πού μιλᾶ γιά τήν Χα-
ρά τῆς ἀγάπης ὅλων τῶν ἀνθρώπων καί τήν
ἕνωσή τους μέ τό Θεό. Μοναδικό του μελόδραμα
εἶναι τό «Φιντέλιο», Περίφημες «εἰσαγωγές» εἶναι
τοῦ «Ἔγκμοντ», τοῦ «Κοριολανοῦ», τῆς «Λεονώρας».
Τά 17 κουαρτέτα του εἶναι γεμάτα μεγαλεῖο καί
χρῶμα, καί ἡ ἀποφθεγματικότητα τους γεμάτη συ-
ναισθήματα καί δύναμη πού τόν φέρνουν στήν
ἀπόλυτη κορυφή τῆς Τέχνης.

τῆς ψυχῆς καὶ ἑνωθῇ μὲ τὸ Θεό.

Στὰ ὡραῖα τα ἔργα εἶναι φανερὴ ἡ ἐπίδρασις τοῦ Χαίντελ καὶ τοῦ Μότσαρτ — ἐπίσης τὸ κάθε τι [illegible] [illegible] τὸν ἀρμονικότητα. Η μορφή τῆς λειτουργίας του [illegible], τὸ [illegible] [illegible] ἀπὸ τὸ [illegible], καὶ τὸ χρῶμα του, εἶναι [illegible] γεμᾶτο αἴσθημα. Τὸ φινάλε του [illegible] ἔχει μορφὴ φούγκας, γίνεται τὸ σημαντικότερο μέρος τῆς συνθέσεως (λειτουργία [illegible] καὶ [illegible]) ὁ [illegible] του [illegible], [illegible] τὸν [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] ἀριστουργήματα τῆς μουσικῆς.

Ἀπὸ τὶς ἕνα λειτουργίας του γνωστότερη [illegible] ἡ «[illegible]» (μὲ τὸ [illegible] [illegible]) καὶ ἡ [illegible] «[illegible]» [illegible] [illegible] τὰ ἴδια [illegible] μὲ τὸ [illegible], καὶ [illegible] Χαρά. Τὰ χορωδία [illegible] [illegible] τοῦ [illegible] [illegible] γιὰ [illegible] τῆς [illegible] [illegible] ἀνθρώπων καὶ [illegible] μὲ τὸ Θεό. Μοναδικό [illegible] [illegible] «Φιλήμον», [illegible] «[illegible]», [illegible] τοῦ «Κοριολανοῦ», [illegible] «[illegible]».

Τα [illegible] εἶναι γεμᾶτα μεγαλεῖο καὶ χρῶμα, καὶ ἡ [illegible] [illegible] γεμᾶτη [illegible] καὶ δύναμη [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] τῆς τέχνης.

....

Τίς νότες ἅρπα,σμίξε στήν παλάμη σου
φτιάσε ἀστροπελέκια
ρίψε φωτιά κάψε πληγές,γιά νά σταθῆ τό αἷμα
ρίψε κρυστάλλινους χειμάρους
τίς πικρές νά ξεπλύνης καρδιές,
ν'ἀνθίση κόκκινο λουλούδι τό χαμόγελο
στήν πιό ψηλή κορφή
τήν ἄκρη τῶν κλεισμένων χειλιῶν.

Πέτα τίς νότες στόν ἀέρα,λευκά περιστέρια
χωρίς τό βλέμμα νά ρίχνης στό πεντάγραμμο
στενό συρματόπλεγμα στρατόπεδου.
Σκόρπισε τήν ἀγάπη σου στό φῶς.....
Μοίρασε τήν ψυχή σου ἀντίδωρο στούς ἀνθρώπους
τῆς δημιουργίας νά νοιώσουν τό φίλημα
νά δοῦν μέ τά δικά σου μάτια.......

Μή φοβᾶσαι δέν τυφλώνει τό πολύ φῶς!

Δύο Ρ καί δύο Σ

27-11-1953

Γραμμένο γιά τον κν Θεοδωράκη
τη στιγμή πού τον έβλεπα ν' ακούει
μουσική. ~

ΕΡΡΙΚΕΣ

16

ΑΝΑΡΓΥΡΟΣ ΔΡΑΚΑΚΟΣ

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

28

28

Ρομπέρτος Σούμαν.

Εγεννήθη στα 1810 στην πόλη Τσβίκαου. Και πέθανε το 1856 στο ψυχιατρείον του Έντενιχ.

Από μικρός ακόμη ο Ρομπέρτος Σούμαν έκανε μαθήματα μουσικής από τον πιανίστα της Τσβίκαου. Το όνειρο όμως του πατέρα του ήταν να γίνη μαθητής του μεγάλου μουσουργού Βέμπερ. Μα εν ω όλα ήσαν έτοιμα για την πραγματοποίησιν του ονείρου να τελειώσει, δεν έμελλε να γίνη πολύ πραγματικότης διότι μετά από λίγα χρόνια το 1826 [illegible] πέθανε ο πατέρας του. Ο Σ. τελειώνει το γυμνάσιο και γράφεται στο πανεπιστήμιο της Λειψίας για νομικός.

Γιά ὄνειρο ἡ δόξα τοῦ πατέρα
τόν ἀπογοητευμένο πατέρα. Τά μεγάλα
τῆς μουσικῆς γνωρίζεται μέ τον
δάσκαλο τοῦ πιανίστα Θρ. Βίνη
ὁ ἡ 10χρονη παρουσιάζεται ὡς
ὁ ὁποῖος ἀπό δάσκαλο μαθητεύει
Θεάτρ. Ἐμφανίζεται, φημισμένος
σολίστα ὡς σολίστας 18 ἐτῶν
παίρνει τά πρῶτα μαθήματα ἀπό
τόν Θρ. Βίνη, ὁ ὁποῖος χρόνο
ἀργότερα τῆς ἔδωσε τίς πρῶτες
του συνθέσεις.
Πραγματικά μετά θερμικά
μαθήματα ἀπό τόν Σερβίνο Νεόγη
ὁ ὁποῖος τίν δημιουργεῖ ὁ ἴδιος.
Ὁ Κ. Σταμενίδης ἦτο περί τούς
23 ἐτῶν ὅταν ~~[illegible]~~ δημοσιεύθηκαν
τά πρῶτα ἔργα του συνθέσεις
ἔτσι ἀπό τό πνεῦμα τῆς παραδό-
σης ὡς ἀρχιτέκτονα ~~[illegible]~~ μέ τον

γράφω [illegible] [illegible] [illegible] τις
μίαν [illegible] [illegible]
[illegible] και [illegible] και [illegible]
εἶναι [illegible] γιά νά [illegible] κεφαλαία.
[illegible] [illegible] [illegible]
ὅταν ὁ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible].
Τό 1834 ὁ Ρ. Σ. μετά ἀπό μία
[illegible] [illegible] [illegible]
τήν Ἐρνεστίνη Φον Φρίκεν
ἀλλά νά τήν [illegible] μετά
[illegible] [illegible] [illegible]
και νά [illegible] τήν [illegible] Κλάρα
και τήν [illegible] μετά ἀπό [illegible] [illegible]
[illegible] γιά νά [illegible] ὁριστικά στην
Κλάρα Βίκ.
[illegible] οἱ ἐρωτικές περιπέτειες τῆς
ζωῆς του και ὁ [illegible] τοῦ Ρ. Σ.
~~[illegible]~~ [illegible] ὁλοφάνερα στην 3η Σονάτα
και στην Φαντασία.

Τό 1844 ὁ Σαντασί [illegible] [illegible]
μρίοι που τόν [illegible] νά
μείνη στην ίδια [illegible] [illegible]
[illegible] 8 [illegible] [illegible].
Ἄν ὁ [illegible] ἀπό τό [illegible]
τῆ [illegible] ὁ Ρομπέρτος [illegible]
Τίποτε δέν τόν [illegible] [illegible]
[illegible] τοῦ δεσπότη καί [illegible]
[illegible] [illegible] ὁ [illegible] [illegible]
[illegible]. Τό 1850 [illegible] [illegible] [illegible]
ὁ Σ., [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
ὁ [illegible] [illegible] [illegible]
τά [illegible] [illegible] [illegible] Ἀνο[illegible]
ὁ 2/ [illegible] τοῦ Ρωμαίου.
Τό 1854 ὁ Σ., [illegible] [illegible]-
νος ἀπό τά [illegible] [illegible]
τῆς [illegible], [illegible] [illegible] ἀπό
τήν [illegible] τῆς [illegible] ὁ
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Ρώμου
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

μικρό ... πρόκειται στα Μαΐστρια ο
τα Ένταξη του 1856 ...

Ἡθ. Σ. Τ.

Ερωτεύτηκε την Ραλέιγκ της Ουίρτζινια
το 1881, ... πήγε στο πανεπιστήμιο το 1886.

/—/

Ο Ρίτσ γίνεται γνωστός στο
... της Ουίρτζινίας ... [illegible]
... το 1820 ... [illegible]
αφήνοντας ... [illegible]
... [illegible]
οι Ουίρτζινοι ... [illegible]
... [illegible] εξακολουθούν
... [illegible] εξωτερικό.
Ο Ρ., ... της Βιρτζίνια όπου
... [illegible]
τα ... του Μόντροβιλε του
Σαμουέλ ΞΑΝΘΕΡΙ. ...
... [illegible] ...

οἱ [illegible] τοῦ Μ[illegible] Καρόγο
Τσίερνυ. [illegible] τον Ο[illegible] ὁ
Μ[illegible] ὁ τὸν [illegible] γιά τά
[illegible] τον [illegible] Βζεόνια
[illegible] γιά [illegible] Πάρι[illegible]
[illegible] τά [illegible]
ΚΟΝΣΕΡΒΑΤΟΡΙΟΝ. Τό [illegible]
[illegible]
ΚΟΝΣΕΡΒΑΤΟΡΙΟΥ [illegible] Καρου-
[illegible] «Θεω[illegible]-
[illegible] Ὅταν οἱ [illegible]
[illegible] 13 χρόνων [illegible]
[illegible]
[illegible] τό Θ[illegible] [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] ΔΟΝ ΣΑΝΤΣΟΣ. [illegible]
[illegible] ὄπερα τοῦ 1828.

Μέ τόν ἴδιον καιρό [illegible]
ἀπό ἕνα [illegible] [illegible] τά
[illegible] [illegible] καί [illegible] Μουσικῆς.
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
ὁ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
ἡ [illegible]. Τό 1927-28 [illegible]
ὁ [illegible] τοῦ [illegible] [illegible] [illegible]
ἀπό τόν [illegible] [illegible]
τούς [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] Βουλγάρικη [illegible], [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] τό
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
Σαίν Κρίς. Ἐκεῖ [illegible] [illegible] ἔχω
[illegible] [illegible].
Μετά ἀπό τήν Σαίν Κρίς [illegible]
ἡ [illegible] [illegible] Κοπενχάγη(?)
[illegible] [illegible] ἡ Ὀρχήστρα(?) [illegible]
τόν Ἀντώνη(?) [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] ὅλοι νά
[illegible]. [illegible] [illegible]

[illegible]
[illegible] ΚΟΣΙΜΑ [illegible]
[illegible] τοῦ ΒΑΓΚΝΕΡ [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] Ὁ Λίστ [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
Βικτόρια [illegible]
[illegible] τοῦ [illegible].
[illegible]
[illegible] Ὁ Λίστ [illegible]
[illegible]
[illegible]

Τό 'ναι μιά ζέστη [illegible] [illegible]
«ΣΥΜΦΩΝΙΚΟ ΠΟΙΗΜΑ» [illegible]
Η σύνθεση [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
ο [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
της Βαϊτάρης [illegible]
[illegible] [illegible] της Μ[illegible]
[illegible] [illegible]. [illegible]
και [illegible] [illegible] νά [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible]. Και
[illegible] [illegible] [illegible]
και Κορνήλου - Κουρία της Βαλδίνης
οί [illegible] [illegible] σέ [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] νά [illegible] [illegible]
του [illegible] [illegible] γιά τό Θέατρο.
[illegible] τό 1861 [illegible] [illegible]
της Βαϊτίρης.

ἦταν τὸ 1885 [illegible]
[illegible] τὸ [illegible]
ὁ τὸ 1825 [illegible] ΑΒΒΑΣ
[illegible] Θρ[illegible]
[illegible] Ὁ [illegible]
[illegible] δόξης.
τὸ 1886 [illegible]
[illegible]
[illegible].

Μ) Φέλιξ Μπαρτόκι – Μπίγιον

[illegible]

~~[illegible]~~

	1953
−	142
	1811

~~Evagelo~~

Ο Παρθενών

1×1=1	2×1=2	3×1=3	4×1=4	5×1=5
1×2=2	2×2=4	3×2=6	4×2=8	5×2=10
1×3=3	2×3=6	3×3=9	4×3=12	5×3=15
1×4=4	2×4=8	3×4=12	4×4=16	5×4=20
1×5=5	2×5=10	3×5=15	4×5=20	5×5=25
1×6=6	2×6=12	3×6=18	4×6=24	5×6=30
1×7=7	2×7=14	3×7=21	4×7=28	5×7=35
1×8=8	2×8=16	3×8=24	4×8=32	5×8=40
1×9=9	2×9=18	3×9=27	4×9=36	5×9=45
1×10=10	2×10=20	3×10=30	4×10=40	5×10=50

6×1=6	7×1=7	8×1=8	9×1=9	10×1=10
6×2=12	7×2=14	8×2=16	9×2=18	10×2=20
6×3=18	7×3=21	8×3=24	9×3=27	10×3=30
6×4=24	7×4=28	8×4=32	9×4=36	10×4=40
6×5=30	7×5=35	8×5=40	9×5=45	10×5=50
6×6=36	7×6=42	8×6=48	9×6=54	10×6=60
6×7=42	7×7=49	8×7=56	9×7=63	10×7=70
6×8=48	7×8=56	8×8=64	9×8=72	10×8=80
6×9=54	7×9=63	8×9=72	9×9=81	10×9=90
6×10=60	7×10=70	8×10=80	9×10=90	10×10=100

ΠΡΟΠΑΙΔΕΙΑ ΠΟΛΛΑΠΛΑΣΙΑΣΜΟΥ